

TARIFACIÓ SOCIAL PER GARANTIR EL DRET HUMÀ A L'AIGUA I AL SANEJAMENT

1a Jornada pública a Terrassa sobre el Dret Humà a l'aigua
12/11/2022

Aigua: Dret Humà

El 2010 Nacions Unides reconeix, sense cap vot en contra, el Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament

- Es reafirma que l'aigua potable i el sanejament **són essencials per a la realització de tots els drets humans**

- **Tota persona (titulars de dret) té dret a:**
  - una quantitat suficient d'aigua salubre per ús personal i domèstic
  - accedir a un servei de sanejament adequat i segur que protegeixi la salut pública i el medi ambient

- Qui ho ha de garantir? **Estats i institucions públiques (titulars d'obligacions)**
- Com? **Serveis d'aigua i sanejament**

Aigua: Dret Humà

➤ Criteris normatius: Característiques del servei d'aigua i sanejament

- a) Existència del recurs (aigua) i dels serveis d'abastament -continu i suficient-, i instal·lacions de sanejament – **Disponibilitat**
- b) L'aigua ha de ser de qualitat adequada, i les instal·lacions de sanejament han de ser tècnicament i higiènicament segures. – **Qualitat**
- c) Les instal·lacions i serveis han de ser culturalment acceptables, atenent a qüestions de gènere i privacitat. L'aigua ha de tenir, olor, color i gust acceptable. – **Acceptabilitat**
- d) Les instal·lacions d'aigua i sanejament han de garantir un accés de forma contínua (a la llar o als voltants) i segura. – **Accessibilitat**
- e) El preu d'accés als serveis no ha de comprometre les condicions de vida i el gaudi d'altres serveis essencials. - **Assequibilitat**

→ **Són indicadors del nivell del servei**

Aigua: Dret Humà

➤ Principis comuns:

- Participació
- Accés a la informació
- Transparència
- Rendició de comptes
- Sostenibilitat

→Són indicadors de la gestió dels serveis

És obligació de les administracions públiques crear mecanismes que permetin i garanteixin aquests principis i els criteris

Per què una tarifació social garantista?

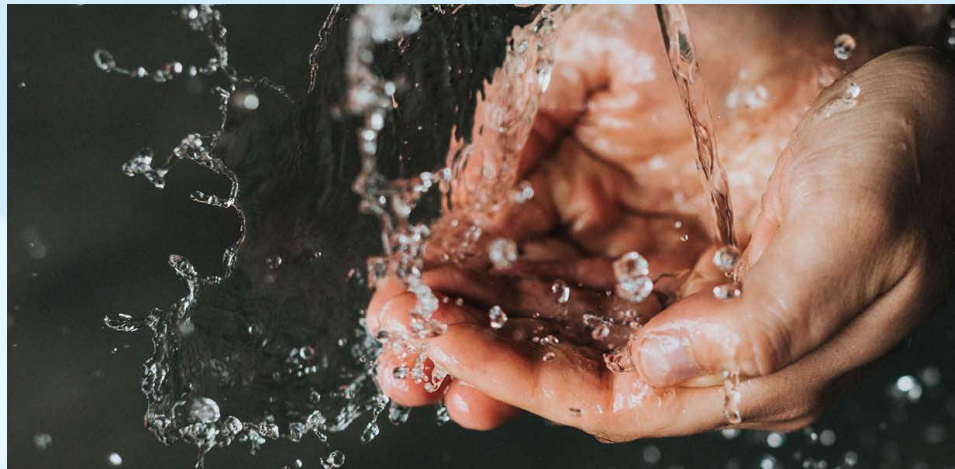
L'accés al DHAS s'ha de garantir amb independència de les condicions econòmiques de cadascú.

- **La Llei 24/2015, del 29 de juliol**, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica, reforça l'accés al DHAS en **garantir el subministrament a les persones que per trobar-se en situació de vulnerabilitat** no poden assumir els rebuts .
Evita talls de subministrament. Cal aplicar mecanismes per evitar l'endeutament.
- **La tarifació social** és una eina indispensable per a garantir una perspectiva de **justícia social**, així com **la dimensió de l'assequibilitat** del dret humà a l'aigua i al sanejament (DHAS).
- **Cost assequible**: menys del 3% dels ingressos familiars (aigua) i menys del 5% dels ingressos familiars (aigua i sanejament)

Per què una tarifació social garantista?

Situació a Catalunya:

- El 89% de la població de Catalunya viu a municipis amb algun mecanisme de bonificació o acció social, però poc més del 1% dels contractes el gaudeixen.
- No és clar el tipus ni quantia del suport que reben, si aquest és suficient, o si els mecanismes cobreixen totes les famílies afectades.
- El preu mitjà de l'aigua i el clavegueram, per a la categoria domèstica és de 2,41 €, el que suposa un 3% del Salari Mínim Interprofessional i una mica més del 5% de la Renda de Suficiència.

Mesures i mecanismes concrets de tarifació social

Objectius de la tarifa:

- **Garantir el Dret** de la ciutadania a tenir aigua a **un preu assequible**
- **Incentivar l'estalvi**
- **Cobrir el cost del servei**
- Tarifa: quota de servei (fixa) + consum per blocs (variable)

Mecanismes de tarifació social:

- **Bonificacions** en la part fixa i en la variable de la tarifa.
- Sobre la **part fixa** o quota de servei és recomanable un descompte d'entre el 50 i el 100%.
- Sobre la **part variable**, es recomana un descompte als primers trams, **fins als 100 lpd**, del 100%.
- **Ampliació de trams:**
  - per cada persona per sobre de 3 persones per llar, ampliació dels primers trams de consum en 3 m³ mensuals per persona (100 lpd).
  - persones amb una discapacitat superior al 75% computen per 2 membres.
- **Tarifes de baixos ingressos** amb preus per m³ més econòmics.

Mesures i mecanismes concrets de tarifació social

Mecanismes de tarifació social- aspectes a considerar:

- Per a promoure un **consum responsable i sostenible**, cal reduir el grau de bonificació a mesura que es van pujant trams de consum.
- La informació relativa a la tarifa social ha de ser **accessible**.
- **Circuits curts** d'atenció i coordinació amb els **serveis socials municipals**.
- Els descomptes o bonificacions han de ser el màxim d'**automatitzats**.
- **Unificar tràmits** i correspondència entre la tarifa social amb el cànon social de l'ACA.
- Protocols per a la **instal·lació de comptadors provisionals regularitzats** per a persones que no poden acreditar el dret d'ús de l'habitatge i que es troben en situació d'exclusió residencial.

Mesures i mecanismes concrets de tarifació social

En resum, la tarifa social ha de garantir:

- Descomptes significatius
- No supera el 3% dels ingressos de les unitats familiars (universal)
- Que s'arriba a la població vulnerable

Alguns exemples de tarifes socials:

Consum mensual d'aigua	3 m ³	6 m ³	9 m ³	12 m ³	15 m ³	18 m ³	21 m ³
Operador 1	67%	67%	67%		67%		
Operador 2	72%	86%	0%			0%	
Operador 3	50%	50%		0%	0%	0%	
Operador 4	100%		100%		0%		

Implementació de la tarifa social

A qui s'adreça la tarifa social:

➤ Criteris utilitzats per identificar les persones en situació de vulnerabilitat

La Llei 24/2015 defineix qui es troba en risc d'exclusió residencial:

Art. 5.10

... les persones i unitats familiars es troben en situació de risc d'exclusió residencial sempre que tinguin uns ingressos inferiors a 2 vegades l'IRSC (Indicador de Renda de Suficiència de Catalunya), si es tracta de persones que viuen soles, o uns ingressos inferiors a 2,5 vegades l'IRSC, si es tracta d'unitats de convivència, o uns ingressos inferiors a 3 vegades l'IRSC, en cas de persones amb discapacitats o amb gran dependència. En el cas que els ingressos siguin superiors a 1,5 vegades l'IRSC, cal un informe dels serveis socials que acrediti el risc d'exclusió residencial.

Article 6.1

Les administracions públiques han de garantir el dret d'accés als subministraments bàsics d'aigua potable... a les persones i unitats familiars en situació de risc d'exclusió residencial, d'acord amb l'article 5.10, mentre duri aquesta situació.

Implementació de la tarifa social

Persones soles

2 IRSC	1 membre
A	21.247,28€
B	19.919,33€
C	18.747,60€
D	15.935,46€

Les lletres son una llegenda que fa referència a conjunt de municipis en funció de rendes promig

Unitats de convivència

2,5 IRSC	2 membres	3 membres	4 membres o més
A	27.380,51€	28.558,17€	29.510,12€
B	25.669,23€	26.773,29€	27.665,73€
C	24.159,28€	25.198,38€	26.038,33€
D	20.535,38€	21.418,63€	22.132,58€

Persones o unitats de convivència amb discapacitat o gran dependència

3 IRSC	1 membre	2 membres	3 membres	4 membres
A	31.870,91€	32.856,61€	34.269,80€	35.412,14€
B	29.878,99€	30.803,08€	32.127,94€	33.198,88€
C	28.121,40€	28.991,13€	30.238,06€	31.246,00€
D	23.903,20€	24.642,46€	25.702,35€	26.559,10€

Implementació de la tarifa social

A qui s'adreça la tarifa social:

L'ACA considera, a més, altres criteris per accedir al cànon social de l'aigua:

El cànon social de l'aigua

L'ACA, per a poder accedir a l'aplicació del cànon social de l'aigua, considera entre d'altres els següents criteris. A tal efecte, resultaria convenient que l'operador consideri l'aplicació dels que consideri més oportuns per a la tarifació social:

- Persones i unitats familiars en risc d'exclusió residencial
- Perceptors d'una pensió mínima contributiva.
- Unitats familiars amb tots els seus membres en situació d'atur.
- Destinatari dels fons de la prestació econòmica de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Perceptors de fons procedents de la Llei General de la Discapacitat.

Implementació de la tarifa social

Altres consideracions per a la definició de la tarifa social:

Coordinació amb serveis socials i altres ens responsables de conceptes en la tarifa

- Els convenis entre l'administració i les companyies subministradores que preveu la Llei 24/2015 haurien d'incloure **l'adequació de les tarifes per a les persones en situació de vulnerabilitat**. Aturem el tall i establim canals per garantir que s'aplica la tarifa social si correspon (procediment a seguir).
- Coordinació per a **l'exempció d'altres tributs** inclosos en la factura (clavegueram, residus, etc.), o altres cobraments en relació a l'aigua (alta contracte, etc)
- **Automatització** de l'aplicació de la tarifa social a les persones amb l'Informe de Risc d'Exclusió Residencial (accés a dades de padró o renda).

Tarifació social i viabilitat financera

Els mecanismes de tarifació social han de permetre la **Garantia d'accés universal** a l'aigua, en coherència amb la **Sostenibilitat del servei**.

- Per poder fer viable la tarifació social cal buscar mecanismes de finançament:
  - Amb **ajustos a l'estructura tarifària** (de forma que altres categories de consumidors, - comercials, industrials - o els trams superiors de la categoria domèstica cobreixin la tarifació social).
  - Amb la **creació d'un fons específic** (per a cobrir impagaments de famílies en risc d'exclusió residencial), en virtut de la Llei 24/2015, per part de l'ens local i l'operador.

